

HIJ IS VERREZEN !

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V.U.: E. GOVAERTS, POSTBUS 14, B - 2650 EDEGEM

NR. 45 / MEI-JUNI 2010

AFGIFTEKANTOOR: ANTWERPEN X

HET TOTALE BANKROET

Met het schandaal rond de Brugse bisschop Mgr. Vangheluwe wordt nu ook ons eigen land brutaal geconfronteerd met de malaise in de Kerk. Ooit waren geestelijken voorbeeldfiguren, vandaag dreigen zij elke geloofwaardigheid te verliezen. Hoe is het zover kunnen komen? Abbé de Nantes legde lang geleden al, in een artikel geschreven in maart 1972, de vinger op de wonde: het Concilie heeft een nieuw type priester gepromoot, totaal anders dan het traditionele, dat de zending meekreeg de wereld op te zoeken... en dat massaal aan de wereld ten onder gegaan is.

« **I**n het traditionele aanvoelen van het christenvolk wordt de Kerk vereenzelvigd met het priesterschap. Het zijn de priesters die de Kerk vormen. Zij zijn de infanterie van de Kerk. De priesters prediken het Evangelie, ze dopen hen die het geloof hebben, zij heiligen de gelovigen en bewaren hen voor het eeuwig leven. In zekere zin hebben zij reeds in een bepaalde mate deel aan de hemelse gelukzaligheid door hun liturgisch handelen, dat heiliging van de zielen en lofprijzing van God inhoudt.

« De Kerk van het Concilie van Trente, de Kerk van de Contrareformatie, schitterde van heiligheid en zond haar missionarissen uit om de hele wereld te veroveren omdat zij **de Kerk van de Eucharistie** was. Tegen de protestantse ontkenningen in verheerlijkte zij als haar brandpunt en haar geestelijke bron **het Heilig Misoffer**. Bijgevolg eerde zij **DE PRIESTER, die de man van de Mis is**. De prediking, de vergeving van de zonden, de pastorale werken, het apostolaat hadden één doel voor ogen: de mensen brengen of terugvoeren tot aan de voet van de altaren, voor de redding van de zielen en de lofprijzing van God.

« Toen kwam de Nieuwe Hervorming van Vaticanum II, vol ongeduld om de zaken te veranderen en vol verlangen om aan te knopen bij de protestantse

Hervorming, in de geest van de oecumene. De Nieuwe Hervorming had de ambitie om een « *nieuw type van priester* » uit te vinden. De theologen zetten zich aan het werk, terwijl een groep agitatoren zich inspande om

binnen de geestelijkheid een klimaat van ontevredenheid te scheppen. Op het Concilie verkondigde men dat de priesters genoeg hadden van een spiritualiteit van monniken die helemaal gericht was op het altaar en de biechtstoel, van een ambt dat opgesloten zat in de kerk en volledig in beslag genomen werd door de taken van de eredienst. Zoals het geitje van Monsieur Seguin uit het beroemde verhaal van Alphonse Daudet hoorde de priester veel lokkende stemmen die hem opriepen om zijn touw los te maken, het veilige erf te verlaten en op avontuur te gaan in de vrije natuur!

« Wat Vaticanum II tenslotte voorschotelde, betekende een ware revolutie in het ambt en het leven van de priesters, een omvorming van de essentie zelf van het priesterschap: het « *PASTORAAT* »,

in feite uitgevonden door Luther alvorens herontdekt te worden door het Concilie. Het was niet langer de *eredienst* die centraal stond maar de *zending*. **Van het theocentrisme ging men over naar het anthropocentrisme, van de dienst van God naar de dienst van de wereld...** De priester volgens het Hart van God, zoals hij gedefinieerd

« Het Concilie wou dat het leven van de priesters veranderde. In plaats van afgescheiden te zijn en beschermd tegen de wereld werden zij er plotseling middenin gegooid en overgeleverd aan de verleidingen en de tirannie van de wereld » (abbé Georges de Nantes, maart 1972).

werd op het Concilie van Trente en geïllustreerd door zoveel heiligen, had afgedaan. Pater Congar, één van de grote breinen achter het Concilie, schreef hierover : *“In het licht van de omvang en de hoogdringendheid van de zendingstaak was het risico groot dat men de indruk zou hebben dat we van één type priesterschap naar een ander overgingen, en men begrijpt dat verschillende concilievaders bang waren voor een concept van het priesterambt dat te apostolisch was of eerder te activistisch”* (cf. CRC nr. 54, p. 8).

« De woordvoerders van de zwijgende meerderheid onderstreepten vruchteloos dat de essentie van het priesterambt de eredienst is. De nieuwlichters [gesteund door de media en in het voordeel door de geest van het *aggiornamento* die elke vorm van traditie gelijkstelde met ouderwetsheid] hamerden op het in hoofdzaak missionair karakter ervan. Zij haalden het : het decreet *PRESBYTERORUM ORDINIS* (“Over het ambt en het leven van de priesters”) werd goedgekeurd met 2390 stemmen tegen 5 ! De zending in plaats van de mis ! »

De schandalen die vandaag aan het licht komen en de Kerk overspoelen vormen de rotte vruchten van deze fundamentele omkering, deze revolutie in de ware zin van het woord. Niet iets van na het Concilie, maar van Vaticanum II zelf. Lees de teksten, het staat er zwart op wit : *« De priesters moeten oprecht de eigen waardigheid van de leken en het aandeel dat zij hebben in de zending van de Kerk erkennen en bevorderen. Ook moeten zij ijverig de rechtmatige vrijheid die aan iedereen in de aardse stad toekomt in ere houden. Zij moeten graag naar de leken luisteren, in broederlijke gezindheid met hun wensen rekening houden, hun ervaring en competentie op de diverse terreinen van de menselijke activiteit erkennen, om samen met hen de tekenen des tijds te kunnen onderkennen... »* (*Presbyterorum ordinis* nr. 12). Het praten is belangrijker geworden dan het bidden. En het praten met de ongelovigen belangrijker dan het praten met de gelovigen. De hoofdzaak is immers *« de dialoog met de wereld »* (*ibid.*).

« De priesters werden door het Concilie uitgenodigd en zelfs gedwongen om hun leven totaal te veranderen en zich met de wereld te vermengen. Om de mensen te dienen en hen te “evangeliseren” wou Vaticanum II dat de priesters met hen en zoals zij zouden leven. Kardinaal Marty, de [toenmalige] aartsbisschop van Parijs, was er opgetogen over : *“De hernieuwde kijk van het Concilie op de verhouding tussen de Kerk en de wereld heeft een grote invloed gehad op het decreet Presbyterorum ordinis. Het priesterschap mag van de priester geen afgescheiden persoon maken : een dergelijke opvatting is uitdrukkelijk verworpen. Integendeel, de priesters moeten met de andere mensen samenleven als met broeders.”* Geen wonder dat het Concilie met geen woord gerept heeft over het dragen van de soutane, die sinds mensenheugnis het symbool was van het feit dat de priester in de wereld maar niet van de wereld is...

« Het priesterambt werd veranderd. Het woord kwam in de plaats van de eredienst, de dialoog met de ongelovigen verving de prediking en de toediening van de sacramenten aan de gelovigen. **Bijgevolg moest**

ook het leven van de priesters veranderen. In plaats van afgescheiden te zijn en beschermd tegen de wereld, en hun handen vol te hebben met hun gewijde functies, werden zij plotseling in de wereld gegooid en overgeleverd aan de verleidingen en de tirannie van de wereld.

« Zonder bescherming ? Inderdaad : het Concilie was ervan overtuigd dat de nieuwe ambtsinvulling die de priesters werd aangeboden zoveel begeestering zou teweeg brengen dat alles plotseling veel gemakkelijker zou worden. Gedaan met het evenwicht tussen actie en contemplatie, gedaan met de aloude voorzichtigheid en het wijze onderricht van de meesters van het geestelijk leven ! Celibaat, armoede, gehoorzaamheid : geen enkel probleem voor priesters die *« het levend werktuig van Christus »* zouden zijn... « Juridisme » en « formalisme » van de kant van de hiërarchie waren natuurlijk helemaal uit den boze !

« Het priesterschap is groot, sterk en bloeiend geweest zolang het gedefinieerd werd door zijn intieme verhouding met God in de eredienst en in het apostolaat dat ermee samenhang. En ik voeg er nadrukkelijk aan toe : de priesters hebben zich er gelukkig in gevoeld. Het is echter beginnen verzwakken en achteruitgaan vanaf de dag dat de “zending” op de eerste plaats kwam, dat het zich richtte op de zaken van de aarde en niet meer die van de Hemel.

« Het Concilie heeft gebroken met het verleden, het heeft de gemakkelijkerheid en het *laissez-faire* de vrije loop gelaten. Door de Wijsheid te verliezen is het de Zegening kwijtgespeeld. »

abbé Georges de Nantes

maart 1972

* * *

De prijs die voor deze revolutie betaald is, kennen we ondertussen : duizenden en duizenden uittredingen in de jaren vlak na het Concilie, gevolgd door de verticale val van het aantal roepingen en de volkomen verschrompeling van de geestelijke stand. En nu de pedofilieschandalen. Wie geen spiritueel leven meer heeft, wie geen geestelijk voedsel meer krijgt aangeboden, wie zonder enige bescherming of waakzaamheid van anderen “in de wereld” leeft, hoe kan die nog standhouden ? En tegen wie lopen de machten van de hel het meest storm ?

Toen zoveel “nieuwe priesters” zich aan de zielen van de kinderen vergrepen reageerde Rome niet. Gaan de ogen eindelijk open nu blijkt dat velen zich ook aan hun lichamen vergrepen hebben ?

Meer dan ooit moeten wij bidden dat de kerkelijke hiërarchie, dat de Paus zou inzien dat een volkomen nieuwe start noodzakelijk is. De bladzijde van Vaticanum II, het Ongelukconcilie, moet definitief omgeslagen worden. **Het is de hoogste tijd voor VATICANUM III, het Concilie van de wederopbouw.** Als Benedictus XVI doet wat Onze-Lieve-Vrouw van hem vraagt, zal Zij hem helpen om deze ontzagwekkende onderneming in de steigers te zetten.

redactie KCR

De Z. Paus Pius IX.

Paus Benedictus XVI.

DE PAUSELIJKE ONFEILBAARHEID

Het dogma van de pauselijke onfeilbaarheid, dat in 1870 gedefinieerd werd door het Eerste Vaticaans Concilie, vormt het leerstellig fundament van de strijd die *DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE* al zoveel decennia voert.

IN 1973 nam abbé de Nantes zich voor om aan Paus Paulus VI, « door de genade Gods en de wet van de Kerk soeverein rechter over alle gelovigen in Christus », een *LIBER ACCUSATIONIS* te overhandigen: een « aanklacht wegens ketterij, schisma en schandaal aangaande onze broeder in het geloof, Paus Paulus VI ». In het kader van dit ongewoon initiatief maakte onze Vader een grondige studie van het betreffende dogma, die hem tot volgend besluit bracht: « *Het beroep op de pauselijke onfeilbaarheid is dus sedert 1870 het ultieme juridisch redmiddel, ingesteld door Christus, om de leerstellige kwesties te beslechten waar de Kerk doorheen moet* » (CRC nr. 69, juni 1973).

De concilievaarders van Vaticanum I en hun tijdgenoten hebben hoogstwaarschijnlijk niet alle gevolgtrekkingen van dit dogma beseft, maar het feit is daar: « *Alleen deze definitie van de pauselijke onfeilbaarheid laat toe om een realistische oplossing voor te stellen voor het geval van een ketterse, schismatieke en schandaal verwekkende paus.* » Op voorwaarde natuurlijk dat men de definitie juist begrijpt... Laten we daarom de hele zaak van voren af aan bekijken.

EEN ALGEMEEN AANVAARDE GELOOFS- WAARHEID

Onder het pontificaat van de Z. Pius IX, dat begon in 1846, kende de Kerk een merkwaardig herstel en een geweldige uitbreiding over de hele wereld. Dit alles kon echter maar gerealiseerd worden door een onafgebroken strijd te voeren tegen de beginselen van de Franse Revolutie, die zelfs in de Kerk binnendrongen dankzij het katholiek liberalisme.

In 1864 publiceerde de Paus de *SYLLABUS*, een lijst van de moderne dwalingen die hij veroordeelde, maar dit

document werd in brede kring gecontesteerd. Deze contestatie bracht Pius IX ertoe om een concilie bijeen te roepen, waarvan de opening in Rome zou moeten plaatsvinden op 8 december 1869. Dit Eerste Vaticaans Concilie moest vooral discussiëren over de verhouding tussen geloof en wetenschap en over de relatie van de Kerk met de moderne wereld. De Paus wilde zo een nog plechtiger veroordeling van de moderne dwalingen bekomen en, in dezelfde beweging, de leerstellige definitie van de pauselijke onfeilbaarheid, opdat het gezag van de Opvolger van Petrus onbetwistbaar erkend zou worden in de schoot van de Kerk. Dat was nodig om weerstand te bieden aan de Revolutie die de wereld en allereerst de landen van de aloude christenheid in vuur en vlam zette.

Het is belangrijk op te merken dat de pauselijke onfeilbaarheid, lang vóór de definiëring van het dogma, in de Kerk zeer breed aanvaard werd, in dezelfde mate als de onfeilbaarheid van de Kerk zelf. « *De Kerk is inderdaad onfeilbaar in haar unaniem geloof. In hoofde van haar waardigheid van Bruid van Christus is zij deelgenote aan zijn onfeilbare kennis van de Waarheid. Wat alle gelovigen van de Kerk samen en unaniem geloven als zijnde van goddelijke Openbaring is onfeilbaar waar. Waarom? Omdat wanneer heel de Kerk, zelfs op één bepaald moment van haar geschiedenis, geheel in de dwaling zou verkeren, zelfs op één enkel leerstellig of moreel punt, de Hel het zou gehaald hebben in tegenspraak met de beloften van Christus.* »

Het is daarom dat er bij voorbeeld geen twijfel kan zijn over het geloof in de onafgebroken maagdelijkheid van Maria, zelfs al is dit nooit gedefinieerd: « *Dit algemeen geloof kan niet anders zijn dan de onfeilbare waarheid van de Openbaring. Dit is het brede en gewaarborgde fundament van ons geloof, dit is de*

schat van de Traditie waaruit het Leergezag – zoals Gasser¹ het klaar en duidelijk uiteengezet heeft op het Eerste Vaticaans Concilie – geheel zijn onderricht put, het gewone zowel als het buitengewone. Er kan alleen maar sprake zijn van onfeilbaarheid van de Paus of van het Concilie binnen de invloedssfeer van deze allereerste onfeilbaarheid van de Kerk zelf.»

De waarheid van de onfeilbaarheid van de Opvolger van Petrus berust op twee uitspraken van Onze Heer Jezus Christus. De eerste wordt vermeld door de H. Mattheüs : « *GIJ ZIJT PETRUS, EN OP DEZE STEENROTS ZAL IK MIJN KERK BOUWEN, EN DE POORTEN DER HEL ZULLEN HAAR NIET OVERWELDIGEN* » (Mt 16, 18). De tweede staat bij de H. Lucas : « *SIMON, SIMON, ZIE, DE SATAN HEEFT U ALLEN WILLEN ZIFTEN ALS TARWE. MAAR IK HEB VOOR U GEBEDEN DAT UW GELOOF NIET ZOU BEZWIJKEN. EN GIJ, WANNEER GE U BEKEERD HEBT, BEVESTIG DAN UW BROEDERS* » (Lc 22, 31).

Het staat vast dat de wil van Christus, zoals die in deze teksten wordt uitgedrukt, vanaf de eerste eeuwen door heel de Kerk erkend is : opdat Petrus, die vanuit zijn opperste gezag alle gelovigen onderricht, aan de Kerk een absolute en onafgebroken onwankelbaarheid in het geloof zou kunnen waarborgen, moet hij zelf in de beoefening van dit gezag op goddelijke wijze gevrijwaard worden van elke mogelijkheid tot dwaling in het geloof. Dat betekent concreet dat zijn opperste leer-gezag ten aanzien van de universele Kerk noodzakelijk onfeilbaar moet zijn.

Deze onfeilbaarheid van de opvolger van Petrus gaat hand in hand met zijn primaatschap. Abbé de Nantes heeft dit duidelijk in het licht gesteld toen hij de grote crises van de Kerk bestudeerde : in de twisten over leerstellige kwesties is het telkens het definitieve oordeel van de Paus dat de overwinning van de rechte leer op de ketterij bepaalt.

Het Woordenboek van de katholieke theologie geeft de lijst van de kerkvaders van wie de geschriften de onfeilbaarheid van de Paus bevestigen. De lijst bewijst dat deze leer gedurende veertien eeuwen, nog voor de definitie ervan, aanvaard werd in heel de Kerk. Allemaal waren ze van mening « *dat de heilige en apostolische Kerk van Rome, moeder van alle Kerken, nooit afgeweken is van het ware apostolisch geloof, en dat zij de christelijke geloofsregel die zij van haar stichters gekregen heeft ongewijzigd zal bewaren tot aan het einde der tijden.* » Vandaar het bekende motto : « *Roma locuta causa finita* », « Rome heeft gesproken, de zaak is afgelopen ». Het debat is gesloten, zouden wij vandaag zeggen, want de waarheid heeft zegevierd.

HET GALLICANISME

In de vijftiende eeuw treden theologen naar voren die de administratieve en leerstellige macht van de Paus willen verminderen. Dit is het *gallicanisme*, zo genoemd omdat het in Frankrijk is dat deze nieuwe theorie zich het eerst verspreidt, dankzij het Groot westers schisma en de Honderdjarige Oorlog. Binnen het bestek van dit artikel kunnen we de details van deze geschiedenis niet verhalen ; het belangrijkste is dat de theorie onmiddellijk bestreden wordt door andere theologen.

Dit dispuut liet een vooruitgang toe in het begrip van de reeds aanvaarde waarheid. Inderdaad, de anti-gallicaanse theologen toonden aan dat het Concilie niet primeert op de Paus, dat het niet méér onfeilbaar is dan de Paus en dat het zelfs niet onfeilbaar is in dezelfde mate als de Paus : het Concilie is onfeilbaar *door* de Paus, want het is omdat het Concilie door hem wordt samengeroepen en de besluiten ervan door hem bekrachtigd worden dat deze besluiten onfeilbaar worden. De leerstellige verklaringen van de Opperherder moeten dus niet voorgelegd worden aan de goedkeuring van het Concilie om onfeilbaar te zijn ; ze zijn het uit zichzelf.

De gallicaanse pretenties hielden daardoor op... voor een tijd. In de 17de eeuw doken ze opnieuw op, maar zonder ernstig gevolg ; dat was te danken aan Bossuet, de bisschop van Meaux, die erin slaagde Lodewijk XIV op andere gedachten te brengen. Maar tijdens de Verlichting, en in nog grotere mate na de Franse Revolutie, traden de theorieën van het gallicanisme met nog veel meer kracht terug op de voorgrond. Waarom ? Omdat ze voor de liberalen een prachtig voorwendsel waren om de Romeinse maatregelen waarvan zij het voorwerp waren te bestrijden.

Volgens de aanhangers van het gallicanisme is alleen de Kerk in haar hoedanigheid van concilie-vergadering onfeilbaar. De Paus is slechts de voorzitter van de bisschoppen. De gallicanen staan de Opperherder ten hoogste een vorm van onfeilbaarheid toe als hij spreekt als afgevaardigde van de bisschoppen en het Concilie. Het zijn deze theorieën die de Z. Pius IX veroordeeld wilde zien.

HET WERK VAN VATICANUM I

De tegenstanders van de liberalen, die men de naam van « *ultramontanen* » gaf, zijn dus voorstanders van de onfeilbaarheid van de Paus. Jammer genoeg zijn sommigen van hen dit op zo een buitensporige manier dat zij van de Opperherder haast een incarnatie van God maken, onfeilbaar en volmaakt, altijd en in alles.

Vóór en tijdens het Eerste Vaticaans Concilie putten gallicaanse liberalen en extremistische ultramontanen

(1) Mgr. Vincent Gasser was prins-bisschop van Brixen (Zuid-Tirol). Hij was de meest prominente theoloog van het Eerste Vaticaans Concilie. Op 11 juli 1870 hield hij een vier uur lange *relatio* (officiële mededeling) waarin hij op magistrale wijze de argumenten voor de pauselijke onfeilbaarheid uiteenzette.

zich uit in manoeuvres met de bedoeling hun eigen thesis door te drukken. De debatten waren bijzonder fel, en het kostte iemand als Mgr. Freppel, de bisschop van Angers, erg veel moeite om de waarheid te doen triomferen: **bevestiging van de onfeilbaarheid, maar op een precies afgeijnd domein.**

Tegen de extremistische ultramontanen in diende benadrukt te worden dat het in tegenspraak is met de historische en leerstellige waarheid te doen alsof de Paus onfeilbaar is in alles wat hij onderricht. Abbé de Nantes bestudeerde in dat verband « *Het geval van de ketterse paus* », waarin hij zes Opperherders onder de loep nam van wie het onderricht of de houding beoordeeld en veroordeeld werden als kettters, of als bevorderlijk voor de ketterij.¹

Tegenover de gallicaanse liberalen, die hun oppositie ten gronde camouflerden door te stellen dat het niet *opportuun* was om een definitie af te kondigen op het moment dat er in vele landen storm werd gelopen tegen de Kerk, moest men bewijzen dat een definitie juist hoognodig was nu deze leerstellige waarheid zo bestreden werd.

Er moest ook aangetoond worden dat de pauselijke onfeilbaarheid geen enkele schade zou toebrengen aan het gezag van de bisschoppen, die rechters en getuigen van het geloof blijven in hun bisdom, en zelfs in de universele Kerk wanneer de Paus hen verenigt in een Concilie. Want de eerbiedwaardige instelling van het Concilie zou helemaal niet overbodig worden: deze kerkvergadering is moreel noodzakelijk om het getuigenis en de leer van het geloof met meer schittering te doen oplichten, om de kettters plechtiger en efficiënter in verwarring te brengen en om met meer nut te waken over de belangen en noden van de Kerk.

De grond van het debat bleef echter de kwestie van de grenzen van de onfeilbaarheid. Anders gezegd: in welke gevallen is de Paus zonder enige discussie onfeilbaar?

HET DOGMA

Op 13 juli 1870 stemde het Concilie met een verpletterende meerderheid het schema over de onfeilbaarheid. Tijdens de laatste plechtige zitting, op 18 juli, kondigde Pius IX het dogma van de pauselijke onfeilbaarheid af. Alle bisschoppen moesten zich hierbij aansluiten, vermits het ging om de katholieke waarheid gegrondvest op de H. Schrift en de Traditie. De tekst uit het vierde hoofdstuk van de constitutie *PASTOR AETERNUS* luidt als volgt:

« Tot eer van God onze Heiland, tot verheffing van de katholieke religie, tot heil van de christelijke volken leren en verklaren wij definitief als een door God geopenbaarde uitspraak des geloofs, in trouwe aansluiting met de overlevering die wij ontvangen hebben vanaf het begin van het christelijk geloof en met de

goedkeuring van het heilig Concilie: **wanneer de Roomse Opperherder *ex cathedra* spreekt, dat wil zeggen wanneer hij in de uitoefening van zijn ambt van herder en leraar van alle christenen met het hoogste apostolisch ambtsgezag definitief beslist dat een leer over geloof en zeden door de gehele Kerk gehouden moet worden, dan bezit hij op grond van de goddelijke bijstand die hem in de H. Petrus is beloofd de onfeilbaarheid waarmee de goddelijke Verlosser zijn Kerk bij definitieve beslissingen in zaken van geloofs- en zedenleer wilde toegerust zien. Deze definitieve beslissingen van de Roomse Opperherder zijn daarom uit zichzelf (*ex sese*), en niet op grond van de toestemming van de Kerk, onveranderlijk (*irreformabiles*).** Wanneer iemand – wat God verhoede – zich zou vermeten deze definitieve beslissing te weerspreken, dan weze hij uitgesloten (*anathema sit*). »

Sindsdien is het bijgevolg in alle duidelijkheid vastgesteld, als zijnde van geopenbaard katholiek geloof, dat de onfeilbaarheid van de Paus *beperkt* is. Beperkt in het onderwerp: het gaat om de Paus die de universele Kerk onderricht in hoofde van zijn oppergezag. Beperkt in het voorwerp, dat verband moet houden met het geloof en de zeden. De onfeilbaarheid houdt ook een definitie in van wat alle gelovigen verplicht zijn te geloven of te houden of te verwerpen, tezamen met het anathema of de excommunicatie uitgesproken tegen hen die de geproclameerde waarheid zouden weigeren; op die manier is het dwingend karakter van de pauselijke uitspraak klaar en duidelijk.

Sedert 1870 weet de trouwe katholiek dus wanneer hij zich onvoorwaardelijk moet onderwerpen aan het onderricht van de Opperherder.

WANNEER IS DE PAUS ONFEILBAAR ?

Met betrekking tot zijn *gewoon leergezag* is de Paus slechts onfeilbaar « *wanneer hij in alles de echo is van de eenstemmige traditie van de Kerk* » (abbé de Nantes). Overigens is elke bisschop, elke priester en zelfs elke gelovige in die zin onfeilbaar, namelijk wanneer hij alleen maar herhaalt wat de Kerk altijd en overal voor zeker gehouden heeft. « *Zowel wie de onveranderde leer van de Kerk beluistert en gelooft als wie deze leer onderwijst en verklaart zonder er evenwel iets nieuws of bijzonders in te vermengen heeft deel aan de zekerheid van de Kerk.* »

« *Omgekeerd, wanneer de Paus of de bisschoppen – zelfs in het onderricht dat zij verstrekken vanuit hun functie en met het gezag van hun rang – een of andere nieuwigheid of discutabele mening verkondigen, dan kunnen zij zich voor deze persoonlijke theorie niet beroepen op hun gewoon leergezag en is er dus geen enkele waarborg van onfeilbaarheid. Het is eigenlijk de*

(1) Besproken in het artikel « *Recht naar het hoofd!* ». *HIJ IS VERREZEN!* nr. 40, juli-augustus 2009, pp. 6-8.

grote zwakte van dit gewoon leergezag dat het niet op een duidelijke en onbediscussieerbare wijze gescheiden is van het veld van de puur menselijke meningen. »

Zo is het vandaag de dag het geval met de akten van het Tweede Vaticaans Concilie, of met de *Catechismus van de katholieke Kerk*: ondanks de indrukwekkende plechtstatigheid waarmee zij afgekondigd zijn, kunnen de leerstellige nieuwlichterijen die zij bevatten zich niet beroepen op het gezag van de Traditie; bijgevolg vloeien zij niet voort uit het gewoon leergezag.

Het buitengewoon leergezag, of leergezag “*ex cathedra*”, is daarentegen uit zichzelf volkomen onfeilbaar. En dat is ook een noodzaak voor de Kerk. Als op een bepaald punt van de leer de Traditie niet duidelijk of eenstemmig is, of als een gemeenschappelijk geloof plots door enkelen in vraag wordt gesteld of zelfs verworpen, dan zullen zij die alle macht hebben om de geloofsschat te bewaren en te verdedigen ertoe aangespoord worden om de kwestie definitief te beslechten. Hoe? Door het proclameren van de Waarheid in een niet te bediscussiëren vorm. De bijstand van de H. Geest is hen voor zulke beslissingen beloofd. Dit is de pauselijke onfeilbaarheid zoals ze in 1870 gedefinieerd werd.

FUNDAMENT VAN DE STRIJD VAN DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE

« *Een dergelijk charisma* », aldus nog abbé de Nantes, « *is verbazingwekkend. Het maakt van een mens als het ware een God, iemand die er zeker van is dat hij in de absolute waarheid verkeert! Het is nochtans een waarheid van ons geloof, die altijd al beleefd werd en die door Vaticanum I geproclameerd werd en sindsdien onveranderlijk is. Het was noodzakelijk dat dit zo gebeurde. Dit beroep op een principiële onfeilbaarheid, herkenbaar aan de vorm zelf ervan, is de ultieme oplossing voor elke leerstellige crisis die de Kerk doormaakt. In dergelijke omstandigheden is er immers geen andere oplossing dan te geloven zonder verder nog te onderzoeken of te discussiëren: Rome heeft een uitspraak gedaan, de Paus heeft “ex cathedra” gesproken, het Concilie heeft een dogmatische constitutie voorzien van een anathema afgekondigd. Het is dus zeker dat het de Waarheid is.* »

Dit dogma wettigt bijgevolg de strijd die onze geestelijke vader gevoerd heeft. Enerzijds laat het dogma toe dat pauselijke of conciliaire verklaringen aangevochten worden in de mate waarin het om nieuwe theorieën gaat die niet aan de vereiste voorwaarden voldoen om onfeilbaar te zijn; dit is in het bijzonder het geval met het sociaal recht op godsdienstvrijheid of met de conciliaire oecumene. Anderzijds wijst het dogma de weg aan om uit de crisis te geraken: een beroep doen op de onfeilbare Paus om te oordelen over de feilbare Paus; of anders gezegd: vragen aan de Paus dat hij op onfeilbare wijze zou oordelen over zijn eigen feilbaar onderricht of dat van het Concilie.

Dit verhindert niet dat vandaag de dwaling van de « extremistische ultramontanen » wijd verspreid is binnen de geestelijkheid en het gelovige volk. De *brave katholieken* zijn praktisch van mening dat de Opperherder altijd onfeilbaar is. Men durft de H. Vader niet tegenspreken. Dit verkeerde standpunt wordt uiteraard aangemoedigd door onze moderne pausen, in het bijzonder door Joannes-Paulus II die nooit sprak over *gewoon* of *buitengewoon leergezag* maar over *authentiek leergezag*. Deze uitdrukking, die simpelweg wil aangeven dat hij die onderricht de ware paus is, heeft niettemin iets plechtigs zodat zij indruk maakt op de geesten en doet geloven in de onfeilbaarheid. Maar dat een onderricht gegeven wordt door de *authentieke opvolger van Petrus* betekent nog niet dat het onfeilbaar is!

DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE doet een beroep op de pauselijke onfeilbaarheid om een uitweg te vinden uit de huidige toestand van geloofsafval die de Kerk en de wereld ten gronde richt. Maar dit beroep botst op de onwil van de opeenvolgende pausen sinds Vaticanum II. Noch Paulus VI, noch Joannes-Paulus II, noch Benedictus XVI willen hun toevlucht nemen tot deze persoonlijke macht. Om twee redenen: de eerste heeft te maken met hun modernisme, dat hen doet steigeren bij de gedachte aan het afkondigen van een objectief geopenbaarde geloofswaarheid; de tweede reden is dat zij maar al te goed weten dat de nieuwigheid van hun onderricht een breuk betekent met de Traditie van de Kerk en dus verhindert dat dit onderricht op onfeilbare wijze geproclameerd wordt: God zou het niet toelaten. Uit principe willen zij dan ook geen oordeel uitspreken over abbé de Nantes, want zij kunnen dat niet doen zonder zichzelf te veroordelen!

Toch zal dit onfeilbaar oordeel ooit plaatsvinden, vermits Onze Heer Jezus Christus beloofd heeft dat de poorten van de hel zijn Kerk niet zullen overweldigen. In afwachting zorgt onze CRC-strijd in dienst van de Kerk ervoor dat de onfeilbaarheid van de Kerk bewaard blijft. Inderdaad, de toekomstige historici zullen verplicht zijn vast te stellen dat de Kerk, zelfs in de tijd van de grote geloofsafval of apostasie – aangekondigd door de Evangelieën, de Brieven van Sint-Paulus en de Apocalyps – onfeilbaar gebleven is. Haar hiërarchie heeft zeker ketterijen onderwezen, maar zij heeft dit gedaan los van welke onfeilbare verklaring ook. En langs de andere kant heeft zij nooit een leerstellige veroordeling uitgesproken over de priester die, heel alleen, publiekelijk opgestaan is om een beroep te doen op de Paus. Deze laatste had al het gezag, alle macht, alle middelen om zijn tegenstander te excommuniceren en te vernietigen... maar hij heeft het niet gedaan. Menselijk gesproken is dit onverklaarbaar... Maar God waakt over zijn onfeilbare Kerk!

broeder Pierre van de Transfiguratie

PAUS JOANNES-PAULUS I

DE HEILIGE DIE GOD ONS GESCHONKEN HEEFT

DE jaren van het post-Concilie (1965-1978), onder het pontificaat van Paulus VI, werden gekenmerkt door een volledige ineenstorting van de Kerk. De conciliaire apostasie of geloofsafval bracht zijn giftige vruchten voort, bijvoorbeeld met betrekking tot de geestelijkheid: op twintig jaar tijd, tussen 1965 en 1985, traden zeventigduizend priesters uit. In die omstandigheden was het niet verwonderlijk dat scherpzinnige geesten in de verleiding kwamen om te wanhopen aan de toekomst van de Kerk. Abbé de Nantes daarentegen reageerde helemaal anders: hij benadrukte zijn geloof in de onwankelbaarheid van de Kerk en was ervan overtuigd dat haar heiligheid en haar onfeilbaarheid niet voorgoed verduisterd konden blijven. Wat door een slechte paus vernietigd was, zou door een goede paus weer hersteld worden.

De stichter van *DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE IN DE TWINTIGSTE EEUW* voorzag dat na de dood van Paulus VI de leden van het conclaaf een goede katholieke paus zouden verkiezen, in hun verlangen naar een stevig gezag dat orde op zaken zou stellen in de Kerk.

Op het conclaaf, legde hij uit, zullen de kardinalen de uitersten van zich afschuiven. Geen reactionair zoals Siri, geen demagogisch avonturier zoals Suenens... Zij zullen een getuige van de gematigde meerderheid van Vaticanum II kiezen, een man van grote kennis en zonder vooroordelen. « Maar een sterke persoonlijkheid aan wie zij het volledig dossier van het bankroet kunnen toevertrouwen. » Abbé de Nantes had zelfs een pronostiek: « de uitverkiezing van kardinaal Felici », die zich onderscheiden had door zijn verdediging van het katholiek geloof op de synode van 1971 (CRC nr. 60, p. 1).

Tijdens een conferentie in de winter van 1977-1978 kwam onze Vader terug op de kwestie van de opvolging: « Felici of een andere Italiaanse kardinaal, ons onbekend, die op het conclaaf een nieuwe Pius X zal blijken te zijn – bij voorbeeld zijn opvolger als patriarch van Venetië, kardinaal Luciani. »

Enkele maanden later, op 6 augustus 1978, stierf Paulus VI. Op 26 augustus, de tweede dag van het conclaaf, werd ALBINO LUCIANI bijna unaniem op de Stoel van Petrus verkozen. Hij nam de naam Joannes-Paulus I aan.

De nieuwe Opperherder veroverde van bij zijn eerste

Albino Luciani (1912-1978).

verschijnen op de loggia van de Sint Pietersbasiliek alle harten. « Iedereen herinnert zich zijn glimlach », schreef David Yallop. « Na de zwaar-moedigheid van de getormenteerde Paulus VI leidde het contrast tot een buitengewone schok. »

In zijn hoofdartikel vlak na de uitverkiezing van kardinaal Luciani toonde abbé de Nantes zich bijzonder gelukkig: « Achter dit glimlachend gelaat, in deze wijze heiligheid die een vurige leerling van de H. Franciscus van Sales doet vermoeden, heeft iedereen onmiddellijk de twee voornaamste deugden van de nieuwe Paus opgemerkt, bewonderd, aanvaard en bemind: een onbuigzame gestrengheid op het vlak

van de leer en de moraal, die verzacht wordt door een grote goedheid voor de individuele personen en vooral voor de armsten » (CRC nr. 133, september 1978, p. 3).

De nieuwe Paus begeesterde de nederige gelovigen door de vorm zelf van zijn toespraken die hij kleurde met beelden, anekdoten, herinneringen, aforismen en parabels. « Wat preekt hij goed! Men begrijpt alles wat hij zegt », liet een volkswrouw zich ten overstaan van een kardinaal ontvallen.

Onze geestelijke vader hield onmiddellijk van Joannes-Paulus I omdat de godsdienst in zijn gebaren, gebeden en woorden opnieuw begon te schitteren, na een duistere periode van twintig jaar (1958-1978).

EEN HELDHAFTIGE GLIMLACH

Tijdens zijn eerste algemene audiëntie, op 6 september 1978, preekte Joannes-Paulus I over de NEDERIGHEID. Zo begon hij de Kerk te zuiveren van « de hoogmoed van de hervormers » die abbé de Nantes aangeklaagd had. « Tegenover God », aldus de Paus, « is de houding van de rechtvaardige die van Abraham die zei: **“Ik ben slechts stof en as vóór U, o Heer!”** Wij moeten ons klein voelen tegenover God. Wanneer ik zeg: **“Heer, ik geloof”**, dan ben ik niet beschaamd om me te voelen zoals een kind tegenover zijn moeder. Iedereen gelooft in zijn moeder; ik geloof in de Heer, in wat Hij mij geopenbaard heeft. »

Na op 13 september over het geloof gesproken te hebben openbaarde zijn preek over de christelijke hoop, de week daarop, zijn intieme vreugde te weten dat hij « meegevoerd werd in een heilsbestemming die op een dag zou uitmonden in het Paradijs. Ik zou willen », zo

sprak hij, « *dat jullie een homilie van Sint-Augustinus gelezen hadden over het alleluja van Pasen. Het echte alleluja, zegt de grote bisschop, zullen wij in het Paradijs zingen ; dat zal het alleluja van de volle liefde zijn. Hier beneden zingen wij het alleluja van de onvoldane liefde, het alleluja van de hoop.* »

Op 27 september tenslotte vervolgde Joannes-Paulus I zijn zo evangelisch onderricht door over de derde theologale deugd te spreken : de naastenliefde – en altijd met dezelfde vreugdevolle eenvoud :

« *Eigenlijk is liefhebben hetzelfde als reizen : met zijn hart lopen naar het voorwerp van zijn liefde. De Navolging van Christus zegt : “Wie liefheeft, rent, vliegt, loopt over van vreugde.” God liefhebben betekent dus met zijn hart naar God reizen. En het is een heel mooie reis. Toen ik klein was, stond ik vol bewondering voor de reizen die Jules Verne beschreef. [...] Maar de reizen van de liefde voor God zijn veel interessanter. Men vindt er het relaas van in de heiligenlevens.*

« *Die reis bevat ook offers, maar die offers mogen ons niet tegenhouden. Jezus hangt op het kruis. Wil je hem omhelzen ? Dat kan je alleen als je naar voren buigt en je laat prikken door een doorn van de kroon op zijn hoofd...* »

Doornen en kruisen kwam ook de glimlachende Paus op zijn weg tegen. Mgr. Martin, prefect van het pauselijk Huis, schreef al op 28 augustus in zijn dagboek : « De Paus laat zich geen rad voor de ogen draaien door de toejuichingen van het volk. Hij herinnerde mij aan het applaus waarmee de troonsbestijging van Pius IX begroet werd, en voegde er aan toe : “En daarna kwamen de kruisen ! Voor mij zijn de eerste kruisen al gekomen... Weet u”, vertrouwde hij me toe, “ik glimlach altijd, maar, geloof me, in mijn binnenste lijdt ik.” »

Zijn glimlach, en zelfs zijn brede vrolijke lach waarin soms een heftige emotie aan de oppervlakte kwam, was de uitdrukking van zijn onverstoorbare eenvoud maar ook de bevestiging van zijn heldhaftige zelfvergetelheid, in vertrouwen op God en op de Kerk. « De glimlach van Joannes-Paulus I en zijn voortdurende sereniteit waren geen natuurlijke gave : zij waren de vrucht van zijn geduld, zijn gebed en zijn intieme relatie met God » (don Andrich, pastoor van Canale d’Agordo).

EEN SPONTANE KATHOLIEKE RENAISSANCE

De buitengewone gaven en het bijzondere charisma van *Papa Luciani* om de harten te raken en te verwarmen brachten vanaf de eerste dagen van zijn pontificaat een spontane katholieke renaissance teweeg, tot grote blijdschap van abbé de Nantes :

« Deze godsdienstige Paus, die sterk staat in het geloof, die zo goed en vriendelijk is, heeft alleen al door zijn verschijning de eenheid van het christelijk volk hersteld rond de essentie : de cultus van God, het geloof in God, de persoonlijke vroomheid en het werken aan de deugden, vooral de broederlijke liefde. En **de Kerk heeft zichzelf voelen herleven**, bevrijd van het keurslijf van de postconciliaire nieuwlichterijen, van de tirannie van de intellectuelen die alleen maar aan hervormingen denken en van de onverdraaglijke vereisten van de “opening op de wereld”. »

Die herleving kon iedereen zelf vaststellen : « Bij de

priesters, in de kloosters, in de katholieke pers was er sprake van een terugkeer – niet gedwongen maar spontaan, blijmoedig – naar de zuivere godsdienst, de godsdienst van vroeger » (CRC nr. 134).

Luisterend naar Joannes-Paulus I noteerde abbé de Nantes nog verschillende uitspraken die, met een vriendelijke kwinkslag gezegd, veel van wat scheefgegroeid was weer rechtrokken. Hij zei daarom dat hij ervan overtuigd was « dat de tijden van vóór de conciliaire hervorming teruggekeerd zijn. De traditie heeft slechts een tijdelijke onderbreking gekend. De Kerk zal de “wonderlamp van Aladdin”, die door diens vrouw in haar dwaasheid aan de magiër is afgestaan, weer in haar bezit krijgen. »

De geschiedenis van “de lamp van Aladdin” was door de aartsbisschop van Venetië gebruikt als allegorie voor de verandering van catechismus :

« *Aladdin had de magiër zijn wonderlamp ontfutseld. Maar na een tijd wil deze zijn lamp proberen terug te krijgen. Hij loopt door de straten en roept : “Ik ruil oude lampen in voor nieuwe !” Het lijkt een goede zaak, maar het is oplichterij. De goedgelovige vrouw van Aladdin loopt erin. Terwijl haar man niet thuis is, gaat zij naar de zolder, neemt de lamp waarvan zij de wonderbaarlijke kracht niet kent en geeft hem aan de magiër. De sluwe vos gaat ermee vandoor en laat haar in ruil al zijn lampen van blinkend blik, maar zonder enige waarde.*

« *Dezelfde truc wordt steeds weer herhaald : af en toe komt een magiër voorbij – een mysticus, een filosoof of een politicus – en biedt aan koopwaar in te ruilen. Maar pas op ! De ideeën door bepaalde “magiërs” aangeboden zijn, ook als ze blinken, van blik : een menselijke zaak, die maar één dag standhoudt ! Wat men daartegenover verouderde en voorbijgestreefde ideeën noemt zijn vaak Gods ideeën, waarvan geschreven staat dat er zelfs geen stip van zal voorbijgaan » (uit Brieven aan beroemde mensen).*

Niettemin leek Paus Joannes-Paulus I onder de indruk van bepaalde “moderne” ideeën, en hij zag niet duidelijk in hoe hij de leerstellige en morele moeilijkheden die zij stelden moest oplossen. In zijn homilie van 23 september in Sint-Jan van Lateranen vertrouwde hij dit zijn gehoor ook in alle bescheidenheid toe : « *De tweede lezing, uit het laatste hoofdstuk van de “Brief aan de Hebreëen”, laat zich toepassen op de gelovigen van Rome. Ik geef toe dat ik wat in de war gebracht ben door wat hier gezegd wordt over de gehoorzaamheid. Het is vandaag de dag moeilijk om te overtuigen wanneer men de rechten van de menselijke persoon en de rechten van het gezag en de wet in de weegschaal legt ! »*

Op die manier legde de Paus reeds de vinger op de wonde, zonder echter te weten hoe hij ze moest verzorgen. Hij was geen kerkleermeester die een alomvattende synthese had tot stand gebracht om een tegengewicht te bieden tegen de moderne dwalingen. Abbé de Nantes was deze “leraar” die zulk een synthese voorbereidde. Maar door zijn verheffing op de Troon van Petrus was Albino Luciani verlost van de blinde gehoorzaamheid aan de pausen Joannes XXIII en Paulus VI, een gehoorzaamheid die hij altijd betoond had vanuit zijn grote bescheidenheid. **Paus Joannes-Paulus I was klaar om, met de**

hulp van de H. Geest, af te stappen van bepaalde nieuwlichterijen van het Tweede Vaticaans Concilie en bepaalde dwalingen te herroepen.

Abbé de Nantes erkende wel dat Joannes-Paulus I beweerde heel de erfenis van Paulus VI en Vaticanum II te aanvaarden, maar hij voegde eraan toe: « Wanneer de Paus in leerstellige discussies zal moeten kiezen tussen de waarheid van gisteren en die van eergisteren, dan zal hij zelf tegenover God komen te staan en – wees maar niet bang – dan zal het de traditionele katholieke waarheid zijn die het zal halen. »

IN HET SPOOR VAN DE H. PIUS X

Albino Luciani geleek als een broer op Giuseppe Sarto, die net als hij uit een arme familie van de provincie Veneto voortgekomen was en die paus werd onder de naam Pius X.

« Wat eerst en vooral in het oog springt », aldus abbé de Nantes, « is het identieke karakter van deze twee priesterroepingen, die in een gelijkmatige opgang uiteindelijk de top van de kerkelijke waardigheden en verantwoordelijkheden bereiken. Het vertrekpunt is nochtans in beide gevallen zo bescheiden en de ambitie is zo vanzelfsprekend afwezig dat het woord “carrière” hier totaal misplaatst zou zijn » (Jean-Paul Ier, *le Pape du Secret*, p. 279).

Er is een overvloed aan voorbeelden om deze parallel te illustreren, en alles wat wij sindsdien hebben vernomen bevestigt alleen maar de basisintuïtie van onze geestelijke vader.

« Heel de jeugd van Albino Luciani heeft zich gelaafd aan de levende bronnen van de aloude godsdienst zoals de H. Pius X die krachtadig hersteld had, vooral in Italië » (CRC nr. 136, december 1978, p. 5). Men kan het niet beter formuleren, aangezien op het grootseminarie van Belluno, waar Luciani zijn vorming kreeg, het professorenkorps volledig vernieuwd was in 1909, met de bedoeling de modernisten eruit te verwijderen.

Wij bezitten veel stichtende getuigenissen over het leven op het seminarie van de jonge Albino, die van zichzelf zei dat hij « verliefd was op de Kerk ».

« Hij was de meest begaafde van zijn jaargenoten, van wie er geen enkele was die het aan intelligentie ontbrak », schreef één van zijn professoren. « Maar hij liep niet te koop met zijn superioriteit. Het leek alsof hij zich geen rekenschap gaf van zijn gaven. »

Een vriend vertelt: « Hij werkte niet voor zichzelf. De deur van zijn kamer bleef open en hij was altijd beschikbaar om uitleg te geven. »

« Hij was beminnelijk, rustig en sereen in de omgang, behalve wanneer men iets beweerde dat niet juist was. Dan sprong hij op als een veer. Ik heb ondervonden dat men tegenover hem zijn woorden zorgvuldig moest kiezen. Wie een warrige opmerking maakte liep met hem gevaar. »

Na zijn priesterwijding trad hij, net als don Sarto, toe tot de *Apostolische unie van seculiere priesters* die zijn leden een levensregel oplegde. De engagementsverklaring luidde als volgt: « **Tot meerdere eer en glorie van God en om met een grotere doeltreffendheid te werken aan mijn eigen heiliging en aan de redding van de zielen treed ik uit eigen beweging toe tot deze unie. Met heel mijn hart schenk ik mezelf en wijd ik me aan het H. Hart van Jezus door de bemiddeling van Maria.** »

De herinneringen van Albino Luciani aan zijn ambt van onderpastoor in het plaatsje Agordo (vlakbij zijn geboorteplaats Forno di Canale) maken ons de goedheid van zijn hart duidelijk. Men voelt aan dat hij tot tranen toe bewogen was wanneer hij het harde bestaan van zijn vroegere parochianen oproept:

« *Onderweg kwam ik de arbeiders tegen die terugkwamen van de mijnen, overdekt met zweet en stof. Arme mensen! Wat een offers!* »

« *Ik had geen geld. Ik denk dat ik een onderpastoor ben geweest van wie de zakken altijd leeg waren. Toch behoren die jaren tot de mooiste van mijn priesterschap.* »

Amper twee jaar na zijn priesterwijding werd hij benoemd tot vice-rector van het seminarie te Belluno. « Weinig mensen buiten het seminarie kenden hem », aldus zijn oud-rector, « want hij wilde geen eersteplansrol spelen. Hij bracht lange uren in de goedgevulde bibliotheek van het seminarie door om zijn lessen of zijn preken voor te bereiden, met de bedoeling om ook het moeilijkste theologisch onderwerp te onderwijzen in een taal die voor iedereen toegankelijk was. »

De docent die zo geliefd was door de seminaristen had maar één verlangen: zich terugtrekken in de bergen van zijn jeugd om er de nederige bediening van onderpastoor uit te oefenen. Maar in 1947 wordt hij aangesteld tot algemeen pro-vicaris van het bisdom.

EEN DOOR EN DOOR TRADITIONELE VISIE

Hij publiceert daarop zijn « *Catechetische kruimels* », een kleine handleiding voor het onderricht van de catechismus waarin hij het gebruik van de zgn. “actieve” methode aanbeveelt. De geest van dit werkje is zo traditioneel dat Albino Luciani later als paus niet wou dat het opnieuw uitgegeven werd; hij wist dat de principes en de leer ervan niet overeenstemden met de nieuwe pastoraal van Vaticanum II!

Enkele regels uit de handleiding maken de tegenstelling meteen duidelijk:

« *Als je de catechismus opzij legt, dan zal je niets maar dan ook niets vinden om van de kinderen en de volwassenen goede mensen te maken. Zou je de “menselijke waardigheid” naar voor schuiven? De kinderen begrijpen niet wat dat is, en de grote mensen trekken zich daar niets van aan. Of de “categorische imperatief” [van de moraal van Kant]? Dat is nog erger dan erg. Maar het wordt helemaal anders als je tot de kinderen en de volwassenen spreekt over God die alles ziet, die beloont en straft, die een heilige en onschendbare wet heeft opgelegd, die de sacramenten schenkt om onze goede maar zo zwakke en onstandvastige wil te versterken.* »

Rond diezelfde tijd verdroeg hij, uit liefde voor het kruis en om zielen te redden, een pijnlijke kwaal waarvan een operatie hem had kunnen genezen. « Op bepaalde dagen », getuigt een confrater, « werd zijn gezicht dieper getekend door de pijnscheuten van het lijden. Maar hij weigerde een chirurgische ingreep, want hij wou lijden. Hij dacht dat hij deze wrede beproeving kon verdragen zonder aan zijn plichten tekort te komen. Vanaf de dag dat ik zijn geheim vernomen had, kon ik mezelf niet beletten om de diepe rimpels op te merken in zijn gelaat: een aanwijzing voor de pijn die hij met

een groot geloof verdroeg. Hij geloofde in de waarde van vrijwillig aanvaarde offers. En ik denk dat zijn glimlach, die glimlach die de hele wereld zo ontroerd heeft, ook de vrucht was van de aanvaarding van zijn lijden uit liefde tot God.»

In 1954 begaf don Luciani zich naar de ceremonie van de heiligverklaring van Pius X, waarmee Pius XII plechtig zijn instemming aangaf met de strijd die zijn voorganger gevoerd had voor de verdediging van het dogma van het geloof tegen het modernisme. Met vurige geestdrift nam hij deel aan de ceremonie van de heiligverklaring: « *Ik heb de Paus gezien, de kardinalen, de bisschoppen, een immense menigte* », schreef hij. « *Ik heb het levend geloof en de levende Kerk gezien, met de onmiskenbare tekenen van de katholiciteit en de heiligheid.* »

« NEDERIGHEID »

In 1958 werd hij benoemd tot bisschop van Vittorio Veneto, een stad halverwege tussen Belluno en Venetië, tussen de armoede van de bergen en de rijkdom van de zee. Als devies koos hij HUMILITAS, « om de anderen eraan te herinneren wie hij was: een heel gewoon iemand, een arme en bescheiden priester van Jezus Christus » (CRC nr. 132, p. 2).

De ziel van de nieuwe bisschop leren we kennen uit de preek die hij op 6 januari 1959 uitsprak in zijn geboortedorp:

« *Het kwam mij deze dagen voor dat de Heer zich voor mij bediend heeft van zijn oude methode: Hij neemt de kleinen uit het slijk van de straat en plaatst hen overeind, Hij haalt de boeren van hun velden en de vissers van hun netten en hun meer, en Hij maakt van hen Apostelen. Sommige zaken wil de Heer niet schrijven in het brons of in het marmer maar gewoon in het stof. Waarom? Opdat, als het geschrift niet wordt uitgeveegd of weggeblazen door de wind, het duidelijk zou zijn dat alles het werk is van de Heer en van zijn genade alleen. Ik ben een nietig iemand van één dag, ik ben degene die van het veld komt, ik ben een simpel en arm stofje; op dat stofje heeft de Heer de bisschoppelijke waardigheid van het illustere bisdom Vittorio Veneto geschreven. Als er uit dit alles ooit iets goeds zal voortkomen, dan moet het nu al zonneklaar zijn dat het slechts de vrucht zal zijn van de goedheid, de genade en het erbarmen van de Heer.* »

Hij ontwikkelde vervolgens een rijk onderricht over de drie theologale deugden, en sloot zijn sermoen af met een aansporing die kenmerkend was voor zijn bovennatuurlijke geest:

« *Wij zijn allemaal arme zondaars. Als jullie een echte christen zien, zeg dan tegen jezelf: "Als die persoon zo goed is, dan betekent dit dat hij zichzelf veel moeite getroost heeft." Men moet een inspanning leveren om goed te zijn. Maar daarna komt de beloning, en het is de Heer die ze geeft. In deze wereld bestaat er geen geluk; er zijn enkele momenten van geluk, hier en daar, van tijd tot tijd, maar dat is het geluk niet. Het echte geluk bestaat alleen in het Paradijs.* »

In de lente van 1959 begaf de jonge bisschop zich naar Venetië om er het reliekschrijn van de H. Pius X te vereren dat van Rome was overgebracht. In verschillende

preken drukte hij toen zijn bewondering uit voor alles wat de heilige paus gerealiseerd had. Hij herinnerde aan zijn sterke aanbevelingen, meer bepaald met betrekking tot de catechismus: « *Het werk van de catechist is tegenwoordig het grootste van alle vormen van apostolaat.* »

Wat de leerling van de H. Pius X ook bijzonder ter harte ging, was het seminarie: « *Het is het hart van het bisdom en mijn oogappel* », zei hij. De aanbevelingen die hij richtte tot zijn seminaristen, op 20 september 1977 – een jaar vóór zijn verheffing tot het ambt van Opperherder – laten ons toe ons een idee te vormen van wat het leergezag van Papa Luciani zou geweest zijn:

« *Mijn beste seminaristen, doe niet zoals die oude priester die op de preekstoel klom om klakkeloos sermoenen uit te spreken die tweehonderd jaar tevoren uitgegeven waren. Zijn gelovigen dreven er de spot mee, zijn confraters berispten hem, maar hij antwoordde: "Als het hiermee tweehonderd jaar geleden lukte, waarom zou het er vandaag dan niet mee lukken?" De geloofswaarheden zijn nog altijd dezelfde, daarover zijn we het eens, maar wij moeten vooruitgaan in de kennis ervan en het middel vinden om ze uit te drukken in een aangepaste taal die gewaardeerd wordt door de toehoorder. Zoals in alle dingen zijn ook hier maat en gezond verstand noodzakelijk. Maar in elk geval beoordeelt men de ideeën niet op basis van hun datum maar op basis van hun gehalte aan waarheid.* »

« En waar moeten we de garantie voor de waarheid vinden? Wie verzekert jullie dat bepaalde zaken waar zijn? Jullie zijn jong, en soms zijn jullie geestdriftig over de een of andere theoloog die in de mode is: "Rahner heeft het gezegd!", "Congar heeft het geschreven!". Ook ik heb respect voor deze mensen. Maar zij zijn niet het uiteindelijke referentiepunt: ook zij zijn het voorwerp van een kritisch oordeel. Volgens welke criteria? Dat van de Bijbel, dat onafscheidelijk is van dat van de heilige Traditie en van het Leergezag. »

« *Let er op om geen deel uit te maken van hen die door een of andere lichtstraal eerder verblind dan verlicht worden en daarom denken dat de zon pas nu geboren wordt, met het gevolg dat ze alles willen omverwerpen en veranderen.* »

DE SCHOK EN DE VERWARRING VAN VATICANUM II

Het is dan ook niet verwonderlijk dat het Tweede Vaticaans Concilie voor Mgr. Luciani een ingrijpende gebeurtenis zou worden.

Toen in 1962 de opening van het Concilie naderde, wou Mgr. Luciani niet dat zijn gelovigen zich illusies zouden maken: « *Het is niet goed* », schreef hij hen, « om van het Concilie buitengewone vernieuwingen te verwachten, miraculeuze initiatieven of formidabele effecten. » Precies hetzelfde schreef onze geestelijke vader op hetzelfde moment als pastoor van Villemaur (*Lettre à mes amis* nr. 120 van 11 oktober 1962).

Albino Luciani had vertrouwen in Paus Joannes XXIII die een nieuw soort oecumene met de protestanten wou promoten. Niettemin verwittigde de bisschop zijn kudde dat « *zeer zwaarwichtige moeilijkheden* » zouden opdui-

ken : « **Wij kunnen de waarheid niet opofferen.** Ook al zijn wij bereid om veel toegevingen te doen op het vlak van de liturgie en de discipline, toch kunnen wij niets toegeven op leerstellig vlak. »

In de loop van de eerste zitting was de jonge bisschop erg van zijn stuk gebracht toen de modernistische minderheid de macht greep en alle voorbereidende schema's verwierp. Zijn vriend, de franciscaan Pancheri, schreef : « De periode van het Tweede Vaticaans Concilie was voor hem bijna traumatiserend. Hij werd inderdaad geconfronteerd met nieuwe theologische visies die hem vaak tegengesteld leken aan de standpunten die zijn theologische vorming hem tot dan toe had doen innemen. » Niet verwonderlijk, vermits hij gevormd was in de antimodernistische lijn van de H. Pius X !

Hij stak dat trouwens niet weg. Telkens als een plenaire zitting begon trok hij zich even terug bij het graf van de bewonderde heilige : « *Eenmaal ik door de poort van de Sint-Pietersbasiliek gestapt ben, sla ik linksaf en ga ik een gebed zeggen aan het altaar van de H. Pius X, juist zoals veel andere Vaders.* » Hij was dus niet de enige !

Albino Luciani heeft nooit het woord genomen in de conciliaire aula, maar hij volgde alle debatten met uiterste aandacht. Daarna, toen hij alleen op zijn kamer was, stelde hij gedocumenteerde notities op voor de ondercommissies van het Concilie.

HET PROBLEEM VAN DE COLLEGIALITEIT

Volgens de goddelijke Constitutie van de Kerk is de Paus het opperste en onmiddellijke hoofd van iedereen, bisschoppen zowel als gelovigen. Maar de nieuwlichters wilden dat ook de bisschoppen, in hun geheel, als "college", een bepaald gezag over de universele Kerk zouden uitoefenen – een gezag dat een inbreuk zou betekenen op het persoonlijk gezag van elke individuele bisschop over zijn eigen diocese en zijn eigen gelovigen.

De "collegialiteit" is de verheerlijking van een zogezegd representatief en collectief gezag van de bisschoppen *dat in stelling gebracht wordt tegen het absolute en persoonlijke gezag van de Opperherder*. Bovendien dreigt dit gezag, dat op de parlementaire manier dient uitgeoefend te worden, het persoonlijk gezag van elke bisschop in zijn diocese te ondermijnen en te vervangen.

Mgr. Luciani zag niet in hoe men de nieuwe theorie kon verzoenen met de traditionele leer : « *De vraag is gesteld : hoe kunnen de bisschoppen zich tegelijkertijd onderwerpen aan het oppergezag van de Paus [de traditionele leer] en samen met hem het oppergezag uitoefenen [de nieuwe theorie] ? Ik geef toe dat ik op dat punt geen bevredigende verklaring gevonden heb* » (*Pour l'Église*, deel 4, p. 34).

Toen de constitutie over de Kerk, *LUMEN GENTIUM*, afgekondigd werd door Paulus VI, aanvaardde Mgr. Luciani niettemin de nieuwe leer en legde hij op de hem zo typerende wijze aan zijn clerus uit hoe deze theorie naar zijn mening kon geworteld worden in de Traditie :

« *Als jullie zouden gestudeerd hebben in Belluno, zoals ik, en zouden gewerkt hebben in de bibliotheek van het seminarie van die stad, dan zouden jullie er het boek "Over het primaatschap van de H. Stoel" hebben kunnen lezen. De auteur ervan, geboren in Belluno, was*

een monnik van de camaldulenzers, een zeer intelligent man, die later verheven is op de Stoel van Petrus. Het gaat om Gregorius XVI. Toen hij student in de theologie was, nam hij in Venetië deel aan een theologisch dispuut. Hij verdedigde de stelling dat de bisschoppen, door het feit zelf dat zij gewijd zijn, gezag hebben "over de gehele Kerk", allemaal samen en, natuurlijk, samen met de Paus.

« *Een kanunnik uit Venetië, die ook deelnam aan het dispuut, sprak deze stelling tegen. De student verdedigde ze, de kanunnik diende hem van repliek, en de gemoederen raakten verhit. Daarop stond de patriarch van Venetië op : "Genoeg !", zei hij, "Ik wil geen gevecht !" De zitting werd opgeheven.* »

Toen de student Paus geworden was, liet hij zijn verdediging opnieuw uitgeven, zonder iets aan zijn stelling te veranderen. Op die manier had Gregorius XVI, volgens Albino Luciani, de leer van de collegialiteit ondersteund en verdedigd.

Toch volstond dit verhaal niet om de knoop door te hakken, en de patriarch beseftte dat. « **De collegialiteit maakt niet het voorwerp uit van een leerstellige definitie** », merkte hij op. « *Zij is plechtig afgekondigd op een concilie en [maar...] zij is niet formeel gedefinieerd. Het is een zeer vreemd geval. Men zal zien dat theologen zich hierover de haren uit het hoofd zullen trekken.* »

Dat de conciliaire nieuwlichterijen niet het voorwerp uitmaken van leerstellige definities heeft natuurlijk een duidelijke reden : **omdat zij tegengesteld zijn aan de vroegere leerstellige definities**. De vraag naar de *theologische kwalificatie* van de Akten van het Concilie – een vraag die bij herhaling opgeworpen werd door bisschoppen en experts – kreeg bijgevolg nooit een antwoord vanwege het opperste gezag.

En ondertussen verklaarde een abbé de Nantes deze Akten publiekelijk ketters, schismatiek en schandelijk ! Als Paus, bekleed met het opperste gezag, zou Albino Luciani deze kwestie van de theologische kwalificatie ongetwijfeld nooit onbeantwoord gelaten hebben. Ondertussen aanvaardde de nederige bisschop van Vittorio Veneto in alle bescheidenheid alle nieuwigheden van Vaticanum II en probeerde hij ze te doen overeenstemmen met de traditionele leer.

DE GODSDIENSTVRIJHEID

Maar met betrekking tot de conciliaire Verklaring over de godsdienstvrijheid zag Mgr. Luciani geen enkel middel om deze visie te verzoenen met het traditioneel onderricht. Hij besloot dat er ergens een « *vergissing* » moest zijn.

Toen abbé de Nantes de vertrouwelijke bedenking vernam die Albino Luciani in verband hiermee gemaakt had, onderstreepte hij meteen de immense draagwijdte daarvan :

« Tussen Joannes-Paulus I en ons, tussen de erfenis van Joannes (XXIII) en Paulus (VI) die hij verklaarde voor zijn rekening te willen nemen enerzijds en onze liga van katholieke Contrareformatie anderzijds bleef er een fundamentele tegenspraak bestaan over heel precieze en belangrijke punten. Nooit zullen wij het zogezegde sociaal recht van de Mens op godsdienstvrijheid kunnen erkennen als een nieuw dogma. In Frankrijk en in

Rome zei men ons daarom dat wij op een doodlopend spoor zaten.

« Welnu, Joannes-Paulus I heeft ons de uitweg getoond. Door een eenvoudig woord, getuigend van eerlijkheid en nederigheid. Hij gaf zijn innerlijke strijd toe en de moeilijkheid om zich aan te sluiten bij de stellingen van de nieuwlichters, in het bijzonder hun theorie van de godsdienstvrijheid, en toen maakte hij deze vertrouwelijke bedenking: *“De stelling die ik het moeilijkst kon aanvaarden was die van de godsdienstvrijheid. Gedurende jaren heb ik de stelling onderwezen die ik geleerd had in de lessen over publiek recht gegeven door kardinaal Ottaviani: alleen de waarheid heeft rechten. Ik heb het probleem ten gronde bestudeerd en op het einde heb ik mezelf overtuigd dat wij ons vergist hadden”* » (CRC nr. 133, p. 4).

Commentaar van onze Vader: « De vrijmoedigheid van de Paus herstelde met één klap het recht van iedereen om gehoord te worden, tegelijk met de ware proporties van het huidige drama. Ik verklaar me nader: sommigen hebben zich uiteindelijk laten overtuigen, of hebben zichzelf ervan overtuigd, dat de Kerk zich tot op vandaag [tot aan Vaticanum II] vergist had. Anderen zijn ervan overtuigd gebleven of hebben tenslotte ingezien dat het niet de Kerk van altijd is die zich vergist heeft: het zijn de nieuwlichters van dit Concilie die zichzelf én ons bedrogen hebben. Toegeven dat dwalen mogelijk is, dat bedrog in de ene of in de andere richting mogelijk is, betekent de Kerk de vrede terugschenken door al deze moeilijke kwesties te verwijzen naar het domein van de vrije meningen, in afwachting van een dogmatisch Derde Vaticaans Concilie of de onfeilbare definities van een Paus. »

In 1974, tijdens het referendum om de afschaffing te verkrijgen van de Italiaanse wet die echtscheiding toeliet, verwierpen een aantal progressistische priesters de richtlijnen van hun patriarch:

« *De grote zaak die zij ondersteunen* », noteerde kardinaal Luciani, « *is de burgerlijke vrijheid op godsdienstig gebied, zoals bevestigd door het Concilie. Nochtans is het niet meer dan gepast dat men de Verklaring over de godsdienstvrijheid in haar geheel leest.* » Een allusie op de limieten en de restricties aangebracht door nummer 7 van de Verklaring.

Maar vermits hij het principe zelf van de vrijheid van godsdienst accepteerde, bevond de prelaat zich in een al te zwakke positie om de wet van God en van de Kerk efficiënt te verdedigen tegenover zijn tegenstanders.

DE WARE HERVORMING VAN DE KERK

Mgr. Luciani heeft vaak uitgelegd wat zijn persoonlijke interpretatie was van het fameuze *aggiornamento*, de hervorming afgekondigd bij de opening van het Concilie door Paus Joannes XXIII. « **De waarheid kan niet veranderen** », zei hij. « **Wat kan en moet veranderen is ons eigen gedrag. We moeten werk maken van ons eigen “aggiornamento”.** »

Aan zijn priesters schreef hij het volgende: « *De eerste hervorming die moet verwezenlijkt worden is onze eigen innerlijke hervorming, en daarmee moeten we onmiddellijk beginnen. Het is van weinig nut om uiterlijke hervormingen, commissies en beleidsorganen in de stei-*

gers gezet te hebben als de mensen blijven zoals ze zijn... als de geest van gebed niet gevoed wordt, als de naastenliefde geen enkele vooruitgang maakt. »

« Wat Albino Luciani hier uitdrukt », zo becommentarieert abbé de Nantes, « was de gedachte van alle heilige hervormers in vroegere tijden, tot en met een Pius X en een Pius XII: zichzelf hervormen om meer gelijk te zijn aan de ideale waarheid en heiligheid van de Kerk » (CRC nr. 136, p. 6).

Met betrekking tot de hervorming van de clerus had don Luciani een aantal persoonlijke ideeën die hij verworven had door het bestuderen van Rosmini, over wie hij zijn doctoraatsthesis in de theologie geschreven had.

« Rosmini », schrijft abbé de Nantes, « heeft een indrukwekkend werk op alle domeinen nagelaten, waarin het allerbeste hand in hand gaat met het allerslechtste, waarin zowel de meest interessante plannen tot vernieuwing van de sociale en kerkelijke instellingen voorkomen als de gevaarlijkste utopieën en zelfs verschillende duidelijke ketterijen. Don Luciani maakte een onderscheid en behield het beste. Zo nam hij de opvattingen van Rosmini over evangelische hervorming over, voor een grotere eenvoud en echte armoede in de Kerk. »

Dit wordt bevestigd door de notities die de latere paus bijhield tijdens de zittingen van het Concilie, waarin hij bij voorbeeld uit een tussenkomst van Mgr. Franic een les voor zichzelf trok:

« *Vandaag heeft Mgr. Franic gezegd: “Beste concilievaders, laten we eraan denken om zelf heiligen te worden. Ik heb de indruk dat persoonlijkheden als Augustinus, Carolus Borromeüs of Franciscus van Sales in ons midden eerder zeldzaam zijn. Wij schitteren helemaal niet door de armoede. De Heer zowel als de gelovigen verlangen dat hun bisschoppen armer zouden zijn.” Ik heb een snel gewetensonderzoek gedaan. Ik heb de indruk dat ik al arm ben, maar in mijn persoonlijk leven kan ik zeker nog een aantal dingen laten vallen.* »

Wat het streven naar armoede van Albino Luciani betreft zijn alle getuigenissen gelijklopend. De twee secretarissen die elkaar in zijn dienst opvolgden in Vittorio Veneto bevestigden: « Mgr. Luciani bezat niets. Hij had geen bankrekening. Wanneer hij geld over had, gaf hij het aan de armen. »

Op Kerstdag weigerde hij eens de feestmaaltijd die men voor hem klaargemaakt had: « *Breng dit diner a.u.b. naar de arme familie die wij kennen. Geef mij wat er nog overblijft van de soep van gisteravond.* »

– « Excellentie, ze is koud. »

– « *Je wil me zeker betrappen op gulzigheid! Breng mij die soep. Ik moet het voorbeeld geven van de liefde voor de armen, zoals ik het zonet nog onderricht heb in mijn prediking, door zelf de armoede te beoefenen om Jezus na te volgen.* »

Toen hij in 1969 benoemd was tot patriarch van Venetië verraste en choqueeerde Mgr. Luciani de aristocratie van de Dogenstad door zijn armoedige en boetvaardige levenswijze. De hoofdredacteur van een Venetiaans dagblad verwoordde de onvergetelijke indruk die de patriarch op hem maakte tijdens hun eerste ontmoeting als volgt:

« Hij droeg een versleten soutane die aan de rechterarm

opgelapt was. Men kon ook niet naast zijn zware boerenschoenen kijken. Toen hij zag dat ik hem observeerde, zei hij me dat het hem niet gemakkelijk viel zijn gewoonten van dorpspastoor uit de bergen te veranderen. Daarop begon hij tegen me te praten over de valleien en de parochies in de bergen waar de mensen zo arm zijn dat ze alleen maar *polenta* eten. En hij voegde er aan toe dat “wij allemaal dichter bij de armen zouden moeten gaan staan”. »

DE GOEDE HERDER

Zijn secretaris don Mario Senigaglia werd op een keer getroffen door een evangelisch tafereel :

« Op een dag, kort na zijn aankomst in Venetië, kwam Mgr. Luciani zijn bureau uit en werd hij de vreemde geur gewaar van de grote mensenzee die de wachtzaal vulde. Hij vroeg me :

– “Wie zijn dat ?”

– “Het zijn armen, Excellentie.”

« Hij wou hen een goeiedag zeggen; ik stelde hen één na één aan hem voor. Ze waren misschien wel met zeventig. Vervolgens zei hij tegen hen :

– “Ik beveel jullie de deur van de patriarch warm aan, zij staat altijd open. Spreek don Mario maar aan, hij zal graag voor jullie doen wat hij kan.”

– “Excellentie”, mompelde ik tussen mijn tanden, “u ruïneert mij, ze zullen me niet meer loslaten.”

« Maar hij antwoordde mij met een glimlach :

– “Er is Iemand die ons zal helpen.”

« De armen, de delinquenten, de dronkaards, de recidivisten, de voormalige prostituees, de zwervers... werden zijn vrienden. Niemand vertrok ooit met lege handen. Voor velen van hen vonden wij een huis en een job. »

De goede herder Albino Luciani liet zijn daden van naastenliefde altijd gepaard gaan met wijze raadgevingen of een bovennatuurlijk woord. Wanneer hij iemand meenam die autostop deed, zei hij : « Pas op, ik neem je niet zomaar mee. Je moet een weesgegroetje zeggen om me naar het Paradijs te doen gaan. »

Als patriarch was hij het mikpunt van de zure kritiek van de linkse minderheid binnen zijn clerus omdat zijn leer en zijn sociale werken niet strookten met hun ijver voor de klassenstrijd. Dat nam niet weg dat hij niet

aarzelde om de patroons aan hun plichten te herinneren, zoals zijn *Pastorale brieven* aantonen :

« Jullie zullen zeker glimlachen, maar op weg naar de synode heb ik de kleine, oude catechismus [van de H. Pius X] meegenomen die mijn moeder me elke avond deed opzeggen. Onder paragraaf 25 staan daar bij de “vier wraakroepende zonden” vermeld : “het verdrukken van de armen en het onrechtvaardig achterhouden van de lonen van de arbeiders”. »

Maar zijn verdediging van de arme mensen tegen de kapitalistische verdrukking verschilde radicaal van wat de

progressisten deden omdat hij zich niet liet verleiden tot een verdraaiing van de ware leer :

« Als men enkel de sociale bevrijding predikt dan zal God in onze toespraken slechts een voorwendsel worden, een soort van startbaan om op te stijgen naar sociopolitieke hemelen waarin van de Heer geen spoor terug te vinden is. Een waarachtige evangelisatie vereist precies het tegendeel. Als men in de kerk zuiver godsdienstige toespraken houdt dan zal men daar op het sociale domein doeltreffende en weldadige vruchten van plukken. »

MARTELAAR VAN ZIJN BROEDERS

In de conciliaire beroering van de jaren 1965 en volgende waarschuwde Mgr. Luciani zijn geestelijken voor de zich snel vermenigvuldigende dwalingen, die verspreid werden onder het voorwendsel dat alles moest vernieuwd worden :

« Men moet de ideeën niet beoordelen op basis van hun datum maar op basis van hun waarheidsgehalte. »

Zijn *Brief aan de priesters* van 8 september 1967 werd later « de kleine Syllabus » genoemd, naar de beroemde Syllabus van de Z. Pius IX. De patriarch van Venetië stelde een heropleving van het modernisme vast : « De jonge generaties worden gefascineerd door een zogezegde radicale ontmythologisering die zover gaat dat zij elk dogma ontkent, of door een gedeeltelijke ontmythologisering van de Bijbel die erg dicht komt bij wat de modernisten al stelden. »

Na herinnerd te hebben aan het onbetwifelbare historisch karakter van de Evangelies leverde de bisschop stevige kritiek op hen die « geneigd zijn de goddelijkheid

« Ik kan jullie verzekeren dat ik van jullie houd en dat ik maar één ding verlang : in jullie dienst treden en mijn povere krachten, het weinige dat ik heb en dat ik ben, ter beschikking stellen van iedereen » (homilie van 23 september 1978 ; © AFP).

van Jezus Christus te ontkennen [...] of deze niet te verkondigen tegenover aanhangers van andere godsdiensten of ongelovigen.»

Bovendien waarschuwde hij zijn priesters voor « de verheerlijking van de uitstraling van het individu ten koste van de hiërarchie, de miskennis van het leergezag van de Opperherder, het ophemelen van de menselijke autonomie, het ontkennen van het bestaan van de engelen, het vergeten van de aanwezigheid van de duivel, de dwalingen omtrent de erfzonde » en tenslotte « het veel te grote stilzwijgen over de uiteinden van het bestaan », namelijk de Hemel en de hel.

Mgr. Luciani maakte zich zorgen over de voortschrijdende « godsdienstige onwetendheid... Men neemt de gewoonte aan om de catechismus op de meest eigenaardige manieren te onderwijzen. Onder het voorwendsel een nieuwe taal te gebruiken [...] komt men ertoe de inhoud van het geloof te amputeren en te veranderen. »

De man die zich eerst gunstig uitgelaten had over de moderne onderwijsmethodes herinnerde nu aan de onvervangbare waarde van de traditionele catechismus : « Een formule die men begrepen heeft en van buiten geleerd is als een kapstok waaraan de belangrijkste godsdienstige kennis opgehangen blijft, ondanks het verstrijken van de jaren. Op het lyceum of aan de universiteit leert men bepaalde formules van scheikunde of algebra uit het hoofd, en wie rechten studeert doet hetzelfde met bepaalde basisartikels van de wet. Zijn er soms belangrijker wetten dan de godsdienstige waarheden en de morele voorschriften ? Formules zijn droog, zegt men. Een lucifer lijkt ook droog, maar als men ze aanstrijkt vlamt het vuur op. »

In 1975 stelde hij vast : « De taak die ik moet vervullen wordt altijd maar moeilijker en pijnlijker, en ik stoot op alsmat meer onbegrip. Men zegt tegen mij : “Ziet u dan niet dat nog maar weinig mensen de richtlijnen van een bisschop aanvaarden ?” Ik zie dat heel goed : de strijd die een arme bisschop vandaag de dag moet leveren lijkt vaak op het gevecht van Don Quichote tegen de windmolens. »

« Broeders, ik herhaal het : **Vandaag bewaart ieder nog slechts het geloof in de mate waarin hij het verdient, dat hij vastberaden, moedig en beslist blijft, naar het voorbeeld van de eerste martelaren** » (zie Jean-Paul Ier, *le Pape du Secret*, pp. 291-292).

De progressistische priesters rebelleerden tegen de patriarch en probeerden hem op alle mogelijke manieren ten val te brengen. Ze gingen zelfs zo ver dat ze stappen ondernamen bij het Vaticaan om hem uit zijn ambt te doen ontsetten.

Toen Albino Luciani op 26 augustus 1978 verkozen werd op de H. Stoel werd deze tegenstand alleen maar feller en onverzoenlijker.

Het zou geen maand duren of de confrontatie nam in het Vaticaan een dramatische wending. Kardinaal Baggio

en andere prelaten van de Curie verzetten zich tegen de Paus en protesteerden tegen zijn keuzes en zijn beslissingen voor de benoeming van verschillende nieuwe bisschoppen. Bovendien bereidde de H. Vader zich er op voor om een einde te maken aan het financieel gesjoemel en de oplichterspraktijken van Mgr. Paul Marcinkus, die door Paulus VI aan het hoofd van de Vaticaanse bank geplaatst was en die geruggeleund werd door Milanese en Siciliaanse *mafiosi* ; ook de vrijmetselaarsloge *Propaganda due* en zijn grootmeester Licio Gelli hadden banden met de bank.

Op 28 september 1978 maakte Joannes-Paulus I zijn beslissingen bekend. Hij ontsloeg Mgr. Marcinkus met onmiddellijke ingang. Kardinaal Baggio benoemde hij tot patriarch van Venetië om hem uit Rome te verwijderen. Tenslotte verwittigde hij kardinaal Villot, de staatssecretaris, dat hij de plaats zou moeten ruimen voor kardinaal Benelli.

De ochtend daarop, om 5 uur precies, stopte er een auto van het Vaticaan bij de deur van de gebroeders Signoracci, lijkbalsemers van beroep... De wagen had dus het Vaticaan verlaten om de balsemers op te halen nog voor men de dode Paus gevonden had in zijn badkamer. Dit feit past in een geheel van aanwijzingen en bewijzen dat Joannes-Paulus I vermoord werd door vergiftiging (zie het artikel *De moord op de goede herder* in VERRIJZENIS nr. 3, mei-juni 2001).

BESLUIT

Zelfs op de somberste ogenblikken van het pontificaat van Paulus VI behield abbé de Nantes het vertrouwen in de toekomst van de Kerk. Met de verheffing van kardinaal Luciani tot Paus werd zijn hoop vollediger vervuld dan hij zich had kunnen voorstellen : « **Wij hadden er geen idee van dat er onder de Prinsen van de Kerk nog personen van die kwaliteit, van die heiligheid konden bestaan.** »

Met andere woorden : ondanks de dwalingen, de schisma's en de schandalen van het Tweede Vaticaans Concilie bleef de heiligheid in de Kerk bestaan, en niet alleen in het kamp van de overtuigde tegenstanders van de conciliaire hervormingen. Zuivere, nederige zielen bleven vrij van ketterij of schisma, ondanks het feit dat ze zich uit onschuldige gehoorzaamheid aangesloten hadden bij de nieuwe leerstellingen die zij in de traditionele katholieke zin wilden interpreteren.

De publicatie van het derde Geheim van Fatima in het jaar 2000 heeft ons geleerd dat Joannes-Paulus I de Paus van het Geheim was. Hij had besloten om de toewijding van Rusland uit te voeren « *volgens de aanwijzingen die de H. Maagd aan zuster Lucia gegeven heeft* », en daarmee volgde hij het goddelijk plan met een kinderlijke gehoorzaamheid.

broeder Bruno van Jezus

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité ! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter : abbé Georges de Nantes, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever : E. Govaerts, Postbus 14, B-2650 Edegem.

Abonnement : € 10. Steunabonnement : vanaf € 15. Buitenland : € 12.

Rekening 000-3302057-80. IBAN : BE 47000330205780. BIC : BPOTBEB1.

Internet : www.crc-resurrection.org – E-mail : hij.is.verrezen@gmail.com